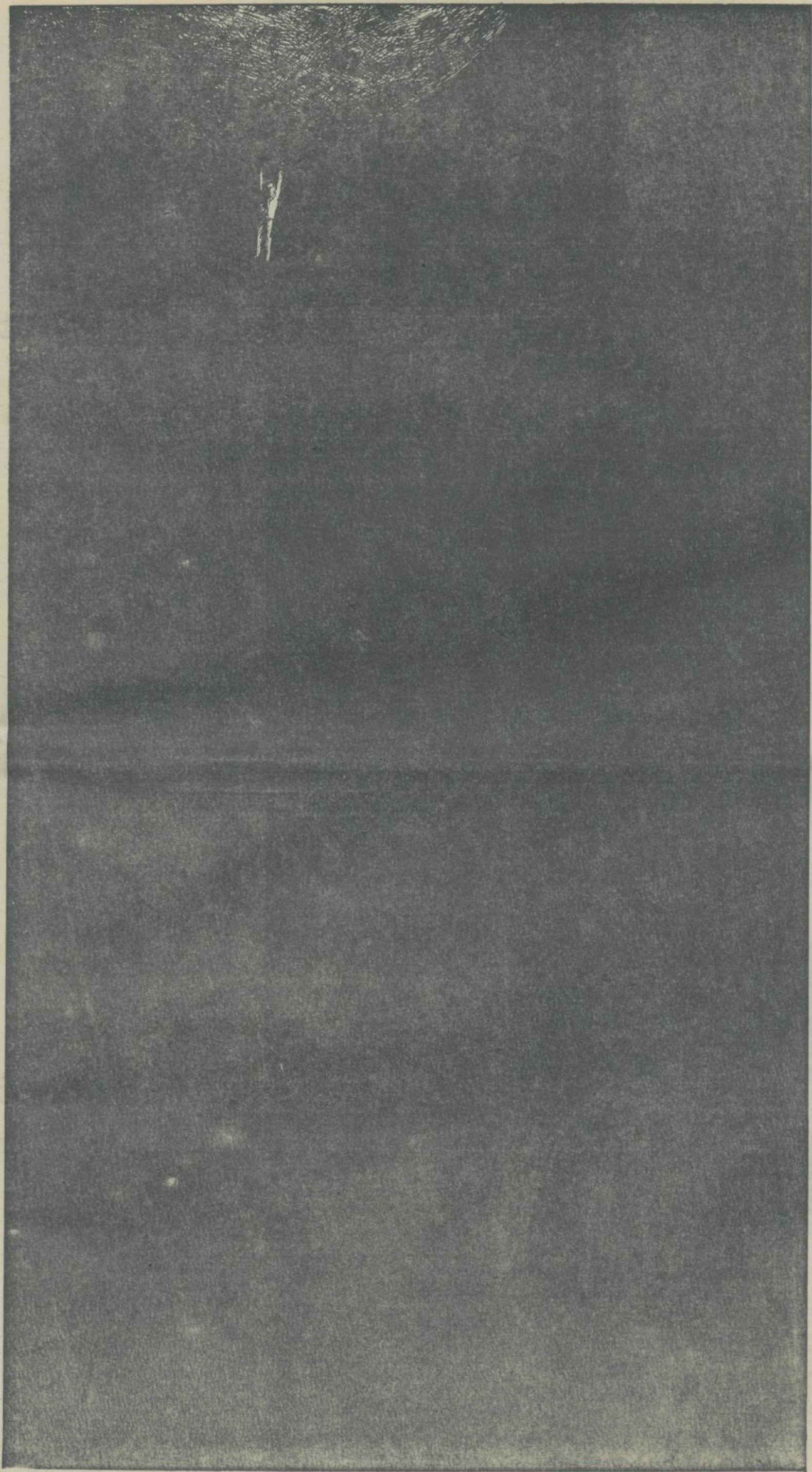

Verjetno prvi v državi

V našem tedniku smo posvetili pripravništvu v zadnjem času dva daljša in tehna prispevka: Razgovor s prof. Ivanom Bertonecem, predavateljem na Višji šoli za organizacijo dela v Kranju, in razgovor z Radom Mikličem, pomočnikom republiškega sekretarja za delo. V razgovoru sta oba omenjala, da je praksa pripravništva v nekaterih naših podjetjih že zelo dobra: Agrotehnika, Vega, Litostroj, GG Bled, Železarna Jesenice, EMO Celje, Tomos Koper, MTT Maribor, Sava Kranj itd.

Zanimalo nas je, kako pripravništvo v delovnih organizacijah konkretno izgleda. Zato smo se odločili, da nekatere od naštetih tovarn obiščemo. Naš novinar je najprej obiskal EMO (emajlirnico, metalno industrijo in orodjarno) — Celje. Tam se je o pripravništvu pogovarjal z Albinom Brinčičem, vodjo oddelka za izobraževanje v tej tovarni.

»Verjetno smo prvi v naši državi, ki smo uzakonili pripravništvo kot edino obliko za sprejemanje na delo vseh tistih, ki so končali srednje, višje in visoke šole, niso pa še bili nikjer zaposleni. S pripravništvom smo pričeli pred dvema letoma, ko je delavski svet našega podjetja samoiniciativno sprejel pravilnik o pripravniških,« je naš prvi razgovor začel Albin Brinčič.

»Ali se vaš prvi pravilnik v čem bistveno razlikuje od določil temeljnega zakona o pripravništvu?«

»Pravilnik, ki smo ga sprejeli pred dvema letoma, je z majhnimi popravki še vedno veljaven. Lahko rečem, da je naš pravilnik o pripravniških, ki smo ga sprejeli leta 1966, z zakonom skoraj povsem identičen.«

»Kako izbirate pri vas kandidate za pripravnike?«

»Naši prvi pripravniki, skupaj jih je bilo 25 in so vsi pripravniško dobo uspešno zaključili, so bili naši redni študenti. Prav tako so bili naši redni študenti naši sedanji pripravniki. Teh je 34, letos pa bomo sprejeli še nekaj pripravnikov. Za sedaj so vsi naši pripravniki bili naši nekdanji študenti, ni pa to pogoj.«

»Opisite nam prosim na kratko, kako izgleda pri vas pripravništvo?«

Albin Brinčič je pred menoj odprl mapo. Začel mi je razlagati: »Tako, ko sprejmemo pripravnika, ga vpišemo v posebno evidenčno knjigo.«

Bral sem: Primo Henrik, diplomant višje šole, strojna stroka, sprejet v pri-

DE
DELAVSKA
ENOTNOST

Prilavnik in prilavništvo

Delavska enotnost je pred časom organizirala veliko akcijo, v kateri je želela razjasniti problem pripravnikov in pripravništva v naši republiki. Ker časopis veliki večini študentov ni dostopen, smo se odločili s privoljenjem uredništva DE za ponatis serije člankov, ki osvetljujejo problem pripravništva z najrazličnejših platí. Uredništvu DE se za uvidevnost najlepše zahvalujemo.

UREDNIŠTVO

pravniško razmerje 1. 9. 1966, zaključil pripravništvo 22. 9. 1967, ko je odšel na odsluženje kadrovskega roka. Pripravnik v stroki: vzdrževalna služba — zraven je bilo še napisano ime mentorja in njegov položaj v delovni organizaciji.

Pripravnik je napisal nalogo: podajna naprava za pločevino. Naloga je bila ocenjena s 5 in ustni zagovor prav tako. V nalogi je bilo priloženo pismeno mnenje mentorja.

»Ali pripravnike, ki ob prekinjenem ali dokončani praksi odidejo v JLA, sprejmete nazaj?«

»Tako, ko nastopi pripravnik staž, je že redno zaposlen. Henrik Primc bo službo nastopil jutri, pred nekaj dnevi se je namreč šele vrnil iz JLA.«

»Ali dobe vaši pripravniki nagrado, ali osebni dohodek po pravilniku?«

»Pripravniki s končano srednjo šolo imajo pri nas osnovni dohodek 500 novih dinarjev, pripravniki s končano višjo in visoko šolo pa 750 N dinarjev. Mentor pa lahko predlaga, da pripravnika še posebej nagradimo s posebno premijo, ki lahko znaša 250 N dinarjev.«

»Koliko časa traja pri vas pripravniški staž?«

»Prej je pri nas trajal 24 mesecev, sedaj pa 6 ali 12 mesecev manj, odvisno pač od stroke. Vsak naš pripravnik se pa mora najprej udeležiti posebnega pripravljalnega seminarja v tovarni. Tam ga naši strokovnjaki seznanijo z organizacijo podjetja, varnostjo pri delu, o TZDR, ter ustvarjanju in delitvi dohodka pri nas.«

KRITIČNE PRIPOMBE

Slučaj pripravništva iz tovarne EMO CELJE bi ne bila popolna, če se ne bi pogovarjal še z enim od pripravnikov. Moj sogovornik je bil Slavko Kunstek, strojni tehnik, ki opravlja zadnji mesec staža.

»Dve pripombi imam na račun pripravništva pri nas: 10 mesecev sem krožil po tovarni in pod skrbstvom mentorja spoznaval delovni proces, sedaj pa sem dejurni tehnik in bom to verjetno tudi ostal. Vseh tistih 10 mesecev pripravništva mi na mojem delovnem mestu po mojem mnenju nič ne korist. Ali ne bi bilo pametneje, da bi me že takoj dali na delovno mesto dejurnega tehnika in bi staž opravljal, recimo 3 mesece?«

Prav tako se ne strinjam z načinom dajanja gibljivega dela nagrade. Višina le-te je odvisna od dobre volje mentorja. Pravilneje bi bilo, da bi o višini gibljivega dela nagrade odločala sredina, kjer dela stažist.«

- Morda je druga pripomba upravičena v primeru, ko pripravnik že dela dalj časa na določenem delovnem mestu.
- Glede prve pripombe pa bi lahko polemizirali. Smisel pripravništva je ravno v kroženju. Ta čas namreč pripravnik spozna delovni proces, mentor pa med drugim tudi ugotavlja, katero delovno mesto bi pripravniku najbolj ustrezalo.

Agrotehnika: „Pripravnike plačujemo po delu!“

»Že pred precej časa je bil sprejet temeljni zakon o pripravniških in pripravništvu, republiškega zakona pa, ki bi kon-

kretno uredil vprašanje pripravništva pri nas, še ni,« je naš drugi razgovor o pripravniških in pripravništvu začel diplomirani pravnik Smiljan Pipuš, sekretar podjetja Agrotehnika export-import v Ljubljani.

»Mnoge delovne organizacije so zato upravičeno v zadregi: ali naj sprejmejo lasten samoupravni akt, kot to določa temeljni zakon, ali pa naj počakajo na republiški zakon, da jim kasneje ne bo potrebno spreminjati in popravljati internega pravilnika,« je nadaljeval Smiljan Pipuš.

»Mismo vprašanje pripravništva s statutom uredili že pred petimi leti: naš statut določa, da so tisti diplomanti višjih in visokih šol, ki se zaposle pri nas, niso pa prej še nikjer delali, eno leto pripravniki.«

»Kako pri vas izbirate kandidate za pripravnike?« sem vprašal.

»Prvotno smo rekrutirali pripravnike sproti, kot so nam narekovale tekoče potrebe, to je stihistično, sedaj pa sprejemamo določa naš spremenjeni statut. V začetku leta namreč vse mlade strokovnjake po posebnem planu kadrov, tako kot to tudi ekonomske enote javijo sekretariatu podjetja svoje potrebe po kadrih, sekretariat pa potem v tiskuro objavi razpis prostih delovnih mest. Vse prispelne ponudbe pregleda komisija za kadrovska vprašanja in izloči tiste ponudbe, ki pogojem razpisa ne ustrezajo. Komisija pa nima pravice izbrati kandidata, tega izbore šele zbor delovne enote. Naši razpisi pa so zelo konkretni: nikoli ne iščemo naprimer diplomiranega ekonomista — pripravnika, temveč zmerom pripravnika za določeno delovno mesto: na primer referenta za zunanjo trgovino.«

»Torej pripravniki pri vas ne krožijo?«

»Ne. Poglejva pa raje kak primer! Referent za zunanjo trgovino-pripravnik bo pri nas najprej delal dva meseca v deviznem oddelku, drugih deset mesecev pa bo pripravnik že delal na svojem delovnem mestu. Pri nas menimo, da nima nobenega smisla, da bi referent pripravnik krožil iz ene delovne enote v drugo, ker bi v vsaki imel kot referent za zunanjo trgovino enako delo.«

»Ali delo pripravnika pri vas tudi spremlja mentor?«

»Da. Običajno je mentor šef oddelka. On je tudi odgovoren za delo praktikanta. Praktikant dobiva od mentorja vedno težje delovne naloge, dokler ni sposoben za samostojno delo. Po enem letu pa je za svoje delo seveda še sam odgovoren.«

»Torej pri vas pripravniki tudi ne dobivajo pripravniške nagrade, temveč osebni dohodek?«

»Seveda, vsi naši pripravniki dobivajo osebni dohodek. Udeleženi so tudi pri delitvi čistega osebnega dohodka podjetja. Samo, osebni dohodek pripravnika je za 5 do 15 odstotkov nižji od osebnega dohodka drugih redno zaposlenih delavcev. Za koliko je znižan osebni dohodek pripravnika, o tem pa odloča svet delovne enote. Pripravniki običajno zaslužijo pri nas od 1200 do 1400 dinarjev mesečno, odvisno pač od njihove delovne sposobnosti.«

Kaj pričakujete od sprejetja republiškega zakona o pripravništvu?«

»Da ne bi uzakonil nekih administrativnih in ne življenjskih določil. Za nas je pripravništvo že ves čas investiranje v kadre. Naš kolektiv je zelo mlad — poprečna starost pri nas je 36 let. Zato imamo tudi za izobraževanje zaposlenih zelo izostren posluh. Vsak naš uslužbenec in tudi pripravnik ima možnost, da se še dopolni šola. Veliko pozornost posvečamo predvsem učenju tujih jezikov. Kar se tiče študija naših uslužbencev in pripravnikov ter stroškov šolanja, vse stroške krije kolektiv,« je pogovor zaključil Smiljan Pipuš.

Sava Kranj: Vzorna skrb za pripravnike

Tretji obisk v tej naši akciji je veljal delovnemu kolektivu tovarne gumijevih izdelkov Sava Kranj. Tam sem se pogovarjal z ing. Judito Rakovčevico, ki v tovarni vodi oddelk za izobraževanje.

»Vaš pravilnik o pripravniških in pripravništvu se precej razlikuje od podobnih pravilnikov v drugih delovnih organizacijah. Naštejte nam prosim nekaj teh razlik!« sem začel.

»Naš pravilnik, ali kot ga mi imenujemo, pravilnik o stažiranju, je sestavni del našega pravilnika o izobraževanju. Od podobnih pravilnikov v drugih delovnih organizacijah se naš razlikuje po tem, da mi delimo pripravniško dobo na tri sestavne dele. Prve štiri mesece pripravniki tehniške stroke pri nas stažirajo v proizvodnih delovnih enotah, naslednja dva meseca in nato štiri mesece v strokovnih delovnih enotah. Zadnjih šest mesecev pa prav tako pod nadzorstvom že delajo na svojem delovnem mestu,« nam je pojasnila ing. Rakovčeva.

Prosil sem: »Nam opišite posamezne faze stažiranja pri vas?«

Pred menoj je ing. Rakovčeva razgrnila program stažiranja v proizvodnih delovnih enotah. Program podrobno opisuje področja, na katerih je potrebno uvažati pripravnike (na primer organizacija dela, upravljanje, predpisi, program dela, sistem, proces, vrsta in metoda dela, gospodarjenje in poslovanje ter druga problematika). Prav tako pravilnik tudi za sleherni posamezni področje uvajanja še razčlenjuje, katera ključna znanja si mora pripravnik pridobiti, kakšne bodo naloge, delo, zadolžitve in zaposlitve stažista in v kakšnem časovnem obdobju jih bo opravljal, kdo bo vodil in nadziral stažiranje (mentor, vodja DE, instruktor) in kakšne vire ter podlago za delo bodo imeli stažisti (tehnična in delovna dokumentacija, kartoteka osnovnih sredstev, strojne kartice itd.), ob koncu pa program stažiranja tudi predvideva način preverjanja znanja pri posameznih področjih uvajanja.

Ing. Rakovčeva mi je pojasnila: »Takole opisno povedano shema izgleda zelo enostavno, sicer pa je še močno razčlenjena. Vseeno pa je shema izredno pregledna. Iz nje je takoj razvidno, katere faze pri stažiranju je pripravnik že opravil in kakšne naloge ga še čakajo. No, tudi polizkus znanje ni nič hudega: to ni izpit, temveč zelo nevezan razgovor.«

»Kako izgleda druga faza stažiranja pri vas,« sem nato vprašal.

»V drugi fazi stažiranja gre pripravnik skozi vse oddelke po tovarni: teh je skupaj deset. Ves čas pripravnik piše dnevnik, vsakokratni mentor (to je vodja oddelka in je strokovno visoko izobražen delavec) dnevnik pregleda in ga opisno oceni.«

Enako izgleda delo v tretji fazi pripravništva. Pripravnik pod vodstvom mentorja že samostojno dela, ves čas pa še piše dnevnik. Tega ob koncu pripravništva oceni glavni mentor, ki je pripravnik spremljal ves čas, vodja izobraževalnega centra pa potrdi uspešnost opravljene stažiranja.«

»Kako pri vas nagradujete pripravnike?« sem še vprašal.

»Diplomanti srednjih šol stažirajo pri nas polovico časa manj kot diplomanti višjih in visokih šol. Pripravniki s srednjo šolo dobivajo medtem, ko stažirajo, po okoli 700 dinarjev mesečno, pripravniki z višjo šolo po 900 dinarjev in pripravniki s končano visoko šolo po 1100 dinarjev mesečno. Ko pripravniki zaključijo s stažiranjem, zaslužijo naštetih po istem vrstnem redu po 1000, 1300 in 1700 novih dinarjev mesečno.«

Zanimivo pa je, da smo uspeli diplomante visokih šol, predvsem strojnike in ekonomiste, pridobiti za delo pri nas šele po nekajkratnem razpisu v dnevnem časopisu,« je najin razgovor zaključila ing. Judita Rakovčeva.

Matjaž Vizjak

LJUDMILA HANŽELIČ

KAJ PA?

Tisti fant je staro babo čisto preprosto zadavil. Zato, ker so oni bili vedno takšni, že njegov oče je enega zaklal. S sekuro. Ko je bil pijan, v stari Jugoslaviji. Poleg tega pa kradejo vse, kar se da pojesti in tudi ne. Saj bi človek šel po milico, pa se nima smisla prepirati, boljše je biti za božič brez purana, kakor pa bi ti ta hudič še kočo zažgal. Tisti, ki je zadavil tisto žensko, je bil že obsojen na smrt, pa ga menda niso ustrelili, ker so ga pomilostili na dvajset let.

Mala me zaupljivo pogleda in reče: Kako ti je ime?

— Anastazija, pravim, ker mi to ime pade najprej v glavo.

— Čudno ime.

— Zakaj? Kako pa je tebi ime?

— Boba.

— A to pa ni čudno? Sele tvoje ime je čudno. Od kod si doma?

— Iz Ljubljane, reče mala, od kod pa si ti?

— Iz Maribora.

— V Mariboru je moja teta Katka. Jo poznaš?

— Ne, rečem, najbrž ne.

— Kaj pa misliš, pravi gospa z napudranim nosom, Maribor je veliko mesto, tako kot Ljubljana. Potem je v kupeju tiho.

— Jaz pa sem bila v Prekmurju, se pohvali Boba. In sem videla kravce in žabce. In pasla sem jih, ne mami?

— A žabe?

— Ne, kravce. Nejeverno me gleda; ti pa res nič ne veš.

Stara mama se sklanja nad motiko in nenadoma vpraša: Greš kdaj v Mariboru v Stolno cerkev? Za-

grizeno maham dalje, z motiko se kresnem po prstu na nogi, priteče mi kri in se pomeša z zemljo. Ko čutim bolečino v prstu, mi je lažje. Nisem je slišala, pomislim, nič mi ni treba odgovoriti. Rekla bi ji lahko, pogledajte, jaz delam, pomagam vam in ničesar vas ne učim in ničesar vam ne vsiljujem, pustite še vi mene pri miru. Kot da sem jaz kriva, da ste v življenju hodili najraje na hrib s cerkvico in poslušali božjo besedo iz ust župnikov, ki so jih tja kazensko premestili, nisem kriva, da greste v mestu najprej v krčmo, in imate najrajši navadne klobase in spricer, nisem kriva, da niste naročeni niti na Kmečki glas. In ker imate išijas in bolan mehur in ne morete iti v toplice za več dni skupaj, če pa že greste, pa si na dan ne morete privoščiti dve steklenici piva, ker steklenica piva stane tristo dinarjev, vi pa morate plačati davke. Zakaj bi vam morala jaz praviti, da boste segnili in da ni nikjer nobenega nebeškega kraljestva, če pa vi mislite, da tam zastoj točijo pivo. Zaradi vas sem se nekoč naučila moliti Vero, Očenaš in Rožni venec, da kadar pridem k vam, tudi izgovarjam besedilo in ne le pregibljem ustnice. Kajti k vam gremo največkrat, ko umrete, ko so sedmine, in včasih, ko se ženite, včasih tudi pretepate drug drugega ali če se vam rodi prvi sin. Ko sem hodila v šolo, sem bila pri vas na počitnicah in pravila sem vam o tem, kar so me učili v šoli. Da je človek nastal iz opice in kakšno drugo zgodbo. Potem je Matilda povedala, kaj so oznanili župnik, jaz pa sem bila tiho.

— Koliko si stara? me vpraša Boba.

— Devetnajst, pravim, devetnajst. Pa ti?

— Pet.

— Znaš šteti? Do koliko?

— Do sto.

Zakaj sem tistemu fantku takrat pripovedovala o atomskem orožju? On je rekel, da lahko ena bomba vrže v zrak celi svet. Povedala sem o toploti, kd nastane, ko se mesto ruši, in radioaktivnosti. Zakaj sem mu pravila o razpršilih bombah in bioloških sredstvih. On je vedel le to, da so bili partizani in hudobni Nemci.

Stric Maks nas je pričakoval pred hišo in zaskrbljeno rekel, nas bodo Rusi napadli, celo noč je bilo na cesti vojaštvo, kamion za kamionom je šel. Nič novega nismo vedeli in njim se je pokvaril radio in potem smo šli vsi pobirat krompir na njivo. Zvečer je dvestletni Janko pil jabolčnik iz steklenice, ker je bila zanj pretežka, mu je njegova mama steklenico privzdignila, da je lahko pil. Potem je zaspal. Ponoči se je stricu Maksu sanjalo, da mu je pokojni oče rekel, da se je kobila odvezala in prišla na dvor. Šel je ven, kobila Brila je res stala na dvoru. Tista, ki je starega očeta pohodila do smrti. Ne vejo, če je bil pijan in je zato padel s konja ali zato, ker je bil že star in je imel astmo. Danes je bila maša zanj. Hči Angela je na zapuščinski razpravi dobila petdeset jurjev, da bo plačevala maše.

Stara mama se sklanja k zemlji, potem se zravna in pravi, naj se pazim, da ne bom naredila kakšne neumnosti. Z njenim pokojnim možem da se je že dolgo poznala. Pa nista nikomur povedala. In potem ji je nekoč pisal od vojakov. Domačim pa ni nič pisal. Ona je bila kar tiho, pa se je vseeno zvedelo in k njej je prišel stara, mati njegova. Potem je prišel domov in doma vprašal, kako se je obnašala. Pa ni nič k njej prišel, enkrat pa sta se srečala. Ona je bila takrat lepa, debela. In ji je rekel, joj, kako si zrasla. Ne vejo, če je bil pijan ali kaj, pa saj od dveh kozarcev ni mogel biti pijan. Malo rdeč je bil. Nikoli ni bil slab z njo, le zadnja leta je včasih rekel, stara delaj ko ona ni več tako mogla in če se je včasih napila. Njiva je obupno dolga, motika me vleče k tlom in sonce čutim na tilniku. Stara mama je nekeje za mamno in joče. Kobila se je ustrašila tovarnjaka, ki je vozil nasproti in on je padel dol. Kobila mu je stopila na glavo. Eden ga je spravil izpod konja in potem so ga nesli v hišo. Nekaj mu je še počilo v hrbtu, četrto ure je še živel, dušilo ga je in potem je umrl. Poslali so po župnika. Stara mama je kričala, ko so ga nesli noter, da mu je čisto prav, kaj pa toliko pije, da mu je ona rekla naj ne pije. Komaj so jo utišali.

Maja je prižgala že svojo deseto cigareto. Kavarna je prazna, in ko grem po prazni cesti, vozijo mimo mene zadnji avtobusi.

Stara mama hodi trudno pred mano in se ustavlja ob njivah; tale pšenica je lepa, pravi, naša pa je poležana. Jutri bomo želi.

Sosedova stara sta kupila televizor. Stara opravljalnica stoji pred vrati in razlaga nekomu, da človek mora vedeti, kaj se godi po svetu. Pomežikne mi in pokaže na moškega, ki gre v sosednje stanovanje; ta je tisti, ki hodi k Novakovi.

— Slišiš, pravi Boba. Slišiš. Dve kravi imajo.

— Aja. Dve. Nobenega telička nimajo?

— Imajo. Ena krava je teliček, druga pa je samo krava.

Saj svet je majhen. Rim, Pariz, London, Tokio, New York, kaj pa je to danes. Hrup, luči, polna ulica avtomobilov, ljudi, semaforjev, rdečih, zelenih, rumenih luči. Stolpnice. Človek stoji nenadoma pred tabo. Svetli kratki lasje, neke oči brez barve in vetrovka in rjavi čevlji. Za sekundo se ti je zazrl v oči, potem pa ga ni več, ugasne kot semafor. In potem: Plačajte pri blagajni. Hvala. Torbice iz krokodilje kože 1.460 ND. Informacije III. nadstropje. Pušica WC — klet.

...

Ponoči sta Mihov Tona in oni drugi naredila pri njih doma načrt. Potem sta šla v grabo in prišla potihem v hišo. Tako, da sta splezala po slivi in razkri-la streho. Denarja nista našla in stara se je zbudila in začela kričati; spoznala je Tona. On se je ustrašil in jo zgrabil za vrat. Onemu drugemu pa je zagrozil, pridi mi pomagat, če ne, bom še tebe. Takoj so ju dobili. Potem je prišla neka komisija in ju pripeljala na kraj zločina. Eno žensko so prosili, da naj gre v posteljo, da bo pokazal, kako jo je davil. Pred sodniki se je tisti ta mlajši jokaj, Tona pa je rekel, da so mu pred očmi švigale žareče kače. Da laže, so rekli tudi psihologi. Njegova mama pa je rekla, naj ga čimprej ubijejo, barabo.

Eno obleko si moram kupiti, pravi stara mama. Koliko le stane ena navadna črna obleka?

Pokojna Mihova Liza da je imela črno obleko, ko je ležala na parah. Tisti sin ji jo je kupil, ki je v Ameriki. Pevci so strašno lepo zapeli. Župnik so rekli, da je imela toliko trpljenja na tem svetu, vendar je svoje sinove in hčere pošteno vzgojila. Stric Maks misli iti v Nemčijo. Celo zimo in pomlad, da bi kupili kosilnico. Dosti jih gre v Nemčijo in dosti zaslužijo. Stara mama si obriše oči s predpasnikom. Maksu se lahko v Nemčiji marsikaj zgodi.

Potem se stara mama zravna in pogleda po njivah okrog naju.

— Jutri bomo želi, pravi.

1849 - 1969

1946 -
1969

Ce bo kdaj v prihodnosti zgodovinar hotel na hitro proučiti različne položaje slovenske kulture od leta 1945 dalje, bi prišel do nepopolne, a zelo zanimive podobe, če bi prebral vse slavnostne govore, ki so bili govorjeni na vsakoletni Prešernovi proslavi. Besedo so si predajali umetniki in politiki, kot je to zahtevalo ozračje, v katerem so slavili Prešerna in v njegovem imenu podeljevali nagrade.

Mnogo je danes vzrokov, ki nas silijo, da se oziramo nazaj in brskamo po letnikih revij in časopisov, prebiramo že davno pozabljene članke in slavnostne govore in vse to primerjamo s tistim, česar se še spominjamo ali kar doživljamo. Kratka zgodovina slovesnosti ob prazniku slovenske kulture ponuja med svojimi številnimi možnostmi Besedo o Prešernu, ki je bila »govorjena 8. februarja na praz-

nik dr. Franceta Prešerna«. Bile so to slavnostne besede Ferda Kozaka, ki jih proti koncu sklepa tako le: »Zaradi tega je prav danes na ta praznik treba povedati na glas: vse, kar je zraslo zdravega, močnega in dragocenega pri nas, kar je napravilo plodno ustvarjalno i politično misel, vse to ima svoj izvor v srcu, v mislih in v besedi pesnika Prešerna. In vse, kar ni znalo ceniti njega, kar nas je tiščalo ob tla, kar je povzročilo, da se je pri nas tako nevarno razmahnil smisel za osebno in javno laž, kar ni duhu dalo možnosti za zdrav polet, kar nam je oklepalo srca v mrz in duševni glad, vse to je bilo zmeraj zoper Prešerna, proti njemu in mimo njega. Ta zavest, doživetje tega spoznanja naj bo poglavitna vsebina našega kulturnega obračuna. (...)

In še nekaj o lepoti, ki jo je ustvaril Prešernov genij. Danes se dogaja prvič, da slavi Prešerna vse naše ljudstvo. Stari rod je bil kriv, da ljudstvo ni imelo neposrednega dostopa do svojih pesnikov. Danes pa se življenje in vrednost pojmujejo drugače. Vednar — marsikdo je mogoče ob tem izpremenjenem razmerju podvomil: kako naj ljudstvo dojame, kako naj doživi vsebino in lepoto pesnikovega pisma. Tem bi najlaže tole dejal v odgovor: Približno pred dvanajstimi leti se je zgodilo, da je mlad ruski delavec z Urala dobil v roke knjižico pesmi. Bile so pesmi Lermontova, ki ga mladi delavec ni poznal ne po imenu ne po delu. Zvečer je sedel k branju. Sam je svoje občutke pri tem takole izpovedal: Nikdar doslej še nisem bral pesmi. Toda od teh prvih, ki sem jih dobil v roke, se kar ločiti nisem mogel. Zgodilo se mi je, da sem se ob njih zjokal kakor otrok. Ne zaradi tega, ker so bile žalostne. Presunilo me je nekaj drškega, neki nezaslišan občutek sreče in ganotja, da je človeku dano tako lepo pripovedovati o tem, kar čuti njegova duša.

Da, nič drugega ni treba, kakor da se ljudstvo s svojim čistim, od nesebičnih računov pokvarjenim srcem približa ter sprejme vase sladkost lepote, ki živi v delu resničnega pesnika. Ta lepota plemeniti duha, povzdiguje človeka, krepi občutek bratstva med ljudmi in vse to so stvari, ki naj pozlatijo naš bodoči novi svet enakosti in skupnosti, da bo čim svetlejši in mogočnejši mejnik v zgodovini človeštva.

Bile so to lepe besede polne resničnega zanosa, poštene, kot je bil pošten mož, ki jih je povedal. Zakaj se je kulturna bodočnost slovenskega naroda kazala pisatelju in politiku Ferdu Kozaku v tej luči, ni težko ugotoviti. Veliko težje pa si lahko odgovorimo na vprašanje, kje pa je ta lepa svetla podoba slavnostnega govornika izpred triindvajsetih let. Narava dogodkov okrog Prešernovega praznika se je tako spremenila, da so plemenite besede o kulturi med enakopravnim ljudstvom zamenjale čisto drugačne besede, ki govore o gmotnem položaju naše kulture in ki ponujajo čudovite pisarske ukrepe za reševanje kulture in iščejo kulturi tak prostor pod soncem, kjer bi bila najmanj na poti. Tisto ljudstvo, ki je v govoru Ferda Kozaka imelo poglavitno vlogo (besede so bile o njem in zanj), je bilo v letošnjih slavnostnih besedah zamenjano z narodom, ki ga kultura krasi in plemeniti. Kako naj ta »narod« pride do te kulture in kaj naj z njo dela, to nas letos in že vrsto let nazaj ne zanima. Po vsej verjetnosti naj jo uživajo tisti, ki so še ostali vzvišeni, plemeniti in dobri, ker taka bodi kultura in taki bodite uživalci tega čudovitega sadu, ki se imenuje narodna kultura. In tej kulturi, katere vzdrževanje »bo verjetno vedno pomenilo za naš maloštevilni narod težko obveznost. (Ne preostaja nam

drugega, kot da to danost upoštevamo, da tudi na tem področju racionalno gospodarimo in da tudi s skromnejšimi sredstvi dosegamo čimvečje in čimboljše uspehe.«), je odprta le ena pot, ki je bila ob letošnji slavnosti nakazana in izrečena na vidnem mestu. Zanima nas kvalitativno in kvantitativno približevanje evropskim narodom, ker je le v tem za marsikoga potrditev naše kulture in se le v tem izpričuje pozitivnost naloženih sredstev.

Cemu taka kultura? Morda zato, da bodo čez leta lahko tehnokrat z veseljem ugotavljali, da z izdelki in te industrije izvozimo na konvertibilna področja toliko in toliko pesniških zbirk, esejev in dram? Če si kdo tega resnično želi in misli na kulturo, ki bo sama vzdrževala sebe in prehranjevala druge, in ne bo več nadležno živinče, ki ga je potrebno vseskozi opozarjati, da ima prevelik apetit in mu dopovedovati, da je mnogim nadležno. Če komu hodi po glavi vizija te in take kulture, je najbolje (če je dovolj močan), da prekine še z zadnjimi ostanki kulture za ljudstvo in preusmeri kulturne delavce v proizvodnjo kulturnih artiklov za izvoz. Na ta način bi bilo lepo vsem, največ pa bi bil vreden dober občutek vseh, ki žive od kulture in prosvete, da so prišli do svoje podobe, da so našli, v družbi proizvajalcev, mesto, ki jim bo nudilo ugled in možnosti. Uspešnost je s tem zagotovljena.

To od pravega obvestila obrnjeno pisanje je dobilo neprijazne poteze (nastaja tukaj in sedaj). Vrednotenje, o katerem pišem, je v primeri z besedami Ferda Kozaka mnogo preveč upravnno in v duhu zakonskega predloga za reševanje kulture, kot pa beseda, ki ima zavest o Prazniku in o Kulturi.

Ce upoštevamo drugi dve letnici, ki sta zapisani v naslovu in se od 1969 obrnem spet k letu 1946 in h Kozakovi Besedi o Prešernu, odkrijem sredstvo, s pomočjo katerega bi se še danes dalo spregovoriti o Prešernu in o nas.

»Nihče pred Prešernom in za njim ni v našem jeziku tako čisto in s toliko močjo izpovedal sebe, svojo plemenito človeško vsebino. Zaradi tega pomeni Prešeren rojstvo našega duha in srca, pomeni rojstvo naše Lepote in Misli. In to je hkrati tudi začetek našega človeškega poslanstva. Ob takih doganjanjih pač ni potrebno še posebej izreči, kako je bil Prešeren ves in do kraja napreden duh. Ravno zaradi tega je bil in je merilo za vrednost vseh naših poti. Kot nepodkupljiv sodnik stoji še zmeraj živ sredi našega nehanja in ob vsebini njegovega duha in srca moramo presojudati, ali hodimo prav, ali pa so naša pota zmotna. Kadar koli se je narod oddaljil od njega, je taval v temi, kadar pa se je zgrnil okrog njegovega lika, je sproščeno usmerjal svoje korake luči nasproti. Prav v tem je smisel od mlade ljudske oblasti odrejenega Prešernovega praznika.«

Te Kozakove besede nam zaradi svoje metode odkrivajo vrednotenje, ki bi ga morali upoštevati. Če pa tega ne moremo storiti, so besede o Prešernovi prisotnosti tukaj in sedaj laž in sprenevedanje. Nihče od nikogar ne zahteva, da si na ščit svojega proslavljanja nabije Kozakove besede, toda slaviti Prešerna in dosežke slovenske kulture s sredstvi, ki niso ravno v duhu Prešernovega izročila, ni najbolj primerno. Počasi bo postala navada, da bodi slavnostni govor vse-prej kot to.

M. Slodnjak

FRANCI ZAGORIČNIK BAKLADA SMRTI

I

Tudi k nam so prispeli
z živimi baklami svobode
iz daljnih krajev vzhodov in zahodov
mislili smo si z odkritosrčno ravnodušnostjo
da to je daleč od nas

tam je pač tako smo rekli
kdo bi to razumel
da ogenj izgovarja ljudi

to pride od podnebja kdo ve
ali od tega
da hočejo ta svoj
na vsak način
obstajati

a ne bi mislili preveč
to je stvar kogar je
nismo jih vabili k sebi
lahko bi ostali ves čas nikjer

II

Prišli so sami
bili so sporočilo
glas je bil njih sel
sami so bili svoj glas

pomisliti pri tem da so
se drugi bogovi
drugačne lepote templjev
drugačne lepe ptice od teh
kar jih poznamo

prebivališče bogov pa je eno samo
tu so kjer jim kurimo večno luč
največji med njimi pa je svoboda
zato je prvi in med zadnjimi

in sploh ni bog
pač pa terjatev

III

Danes se že prižigajo in ugašajo
tisti ki so nam blizu
drage so bakle
ki nam svetijo na našo pot

ne razumemo preveč luči
četudi je videti zelo enostavno
pripravljeni bi bili razumeti
svoj konec

ko je že blizu češka
ko smo že blizu sebi
sami svoja pot
sami svoja tema

IV

»pojdi k vragu
»vsi vi svetniki in kramarji svobode
»ni nam do vas

»brez vas bi živeli v miru
»ali pa bodite
»nekaj takšnih reči potrebujemo
»zgledov in svaril
»prilivali vam bomo

»otrokom pripovedovali pravljice
»o tem po čem je svoboda
»da si ne bojo kaj mislili
»in kaj preveč pričakovali

V

»ta pesem norega ognja je nora
»vsega pa so krivi pesniki
»besede ničesar več ne pomenijo
»govoriti pomeni govoriti v prazno
»nobeden ničmur več ne verjame

»iz plesa in pesmi
»kar so nam darovali predniki
»zdaj kujejo ostudno laž

»k temu terjamo poenostavitev
»vse naj bo preprosto in enostavno
»in brez težave dostopno vsakomur
»življenje samo je zadosti težko

»lajšati ga in
»povzdigovati mu ceno v lastnih očeh
»plemeniti ga
»služiti mu

»biti v službi
»biti razumljiv
»biti na prodaj
»biti poceni

VI

Prispeli so končno do nas
v svojih poslednjih kletvinah
z najvzhodnejšega vzhoda
z najzahodnejšega zahoda

porušili vsakršna pravila dostojnosti

pokozlali našo predstavo
gala predstavo
ki smo jo tako dolgo
in tako skrbno pripravljali

donosne ideje obujene frake
nekoliko smo pač vznemirjeni

nekoliko bomo vse to slavili
pa ne preveč
norcev je povsod zadosti
prvim sledijo drugi
in to rahlo utruja

so zmožni vsakršnega presenečenja
so sveti do surovosti

mi pa se bomo poklonili
dostojanstveno

ODPRTO PISMO ZVEZNI SKUPŠČINI

Nobena skrivnost ni, da smo od obiska jugoslovanske vladne delegacije v Franciji, pričakovali, da bo po svojih najboljših močeh skušala braniti jugoslovanske ekonomske interese. Toda razen zagotovila skladnosti nekaterih zunanje političnih vidikov jugoslovansko-francoskega sodelovanja ni bila naša javnost obveščena o nobenih dejanskih ekonomskih ključnih ali rezultatih, ki bi jih jugoslovanska vladna delegacija dosegla v Franciji. Menim pa, da je ravno obisk vladne delegacije najbolj pripraven preizkus za urejanje takih problemov. Namesto priakovanih ekonomskih aranžmajev so nas naši časopisni dopisniki gostobesedno in zelo natanko obveščali o vseh vplivnostnih frazah, ki so bile izrečene na sprejemu pri Charlesu de Gaulle o sentimentalnih štorijah jugoslovansko-francoskega zavezištva iz obeh svetovnih vojn, o potrebi po ohranitvi miru, itd., itd.

Potegujemo se za mir v svetu, toda zato menda ni bilo potrebno poslati vladne delegacije, da objavi »skrivnost« ravno iz francoskega glavnega mesta. Če pogledamo natanko, ali so danes abstraktna zagotovila o miru na diplomatskih srečanjih kakšna posebno sporna zadeva? Mislim, da niso. Njihova brezobveznost ravno kaže na to, da so postala fraza, fraza, s katero se neusmiljeno pitajo najbolj mirujoč in najbolj agresivne države med seboj.

Če pa pogledamo, kako je s francosko miroljubnostjo, pa pridemo do zabavnih ugotovitev. Danes, to se celo uradni Bonn, pripravlja na podpis »Mednarodne pogodbe o prepovedi širjenja jedrskega orožja«, »miroljubna« Franciji to niti v snu ne pride na misel.

TODA, ko se hvalnice in gostobesedni komentarji o jugo-francoskem prijateljstvu še niso polegli, je prišel že drug dokaz »francoske miroljubnosti«. Ministrski svet EGS v Bruslju je zaradi francoskega leta vnovič preložil odločitev, kako (in če sploh) skleniti trgovinski sporazum z Jugoslavijo.

Če smo bili glede tolmačenja miroljubnosti širokosrčni in smo dopuščali zelo »svojevstveno« francosko tolmačenje, potem moramo biti realisti, ko gre o naše vitalne ekonomske interese naše države.

V primerjavi z lanskim letom je naš izvoz v EGS padel za enajst odstotkov ali za 520 milijonov linarjev. Izvoz govedine v Italijo, ki je ena glavnih postavk vsega izvoza v EGS, pa je zletel navzdol za 54 odst. (Dušan Dolinar »Delo«). Po drugi strani pa je slišati mnenja, da Francija želi v naprej ubrati tržni prostor v EGS, kamor namerava čez nekaj let sama plasirati visoko kvalitetne vrste govine.

Očitno je, da francoski veto na seji ministrskega sveta držav EGS zadeva Jugoslavijo kar se da oče. Pogajanja z EGS potekajo že vrsto let, ravno zaradi nasprotovanja Francije v zadnjem času pa o se vsi ti pogovori izjalovili, kljub potovanju Tone Granfila in naše vladne delegacije v Pariz.

Cudno je, kako naša vladna delegacija kljub čitni francoski nepopustljivosti, kar se tiče ekonomskih pogajanj, ni našla zadosti poguma, da bi asprotni strani ravno tako nepopustljivo pojasnila naša stališča glede EGS. Namesto dolgovestnih tirad prijateljstvu med Jugoslavijo in Francijo bi želeli »prijateljskega« razumevanja za naše ekonomske probleme, namesto bedastega pisanja o aferi »Marović — Delone« bi želeli kaj več slišati o izvozu jugoslovanskega blaga na tržišče EGS in na koncu namesto takih turističnih izletov naše vladne delegacije bi želeli morda maratonske in suhoparne, toda ztrajne ekonomske in politične pogovore, ki bi odili, čeprav morda bolj počasi, k zaželenemu cilju.

Milenko Vakanjac

BIROKRATSKA ROKA NAD STARČKOM?

Tovariš Udovč Ludvik iz Mednega je poslal na uredništvo Tribune prošnjo, v kateri navaja vrsto podatkov, ki potrjujejo, da kot 100-odstotni vojaški železniški invalid (poklicna bolezen) in 70-letni starček ne uživa vseh pravic. Gre za pravice, ki jih Udovč zaman uveljavlja, pa čeprav se pri tem sklicuje na načela ustave in mednarodne konvencije. Tribuna apelira na ustrezne institucije — na komisijo za pritožbe IS, ustrezno komunalno skupnost socialnega zavarovanja in javno tožilstvo — da hitro in nebirokratsko rešijo problem 70-letnega delovnega človeka, ki je 29 let (+ 8 let. benef.) vlagal v pokojninsko banko. Ustrezna dokumentacija tovariša Udovča je na razpolago na uredništvu Tribune.

*Prosim za pomoč, ker
jugoslovanska obdela že 23 let no-
vejo enoblatno spoštovati -
osnovna načela, USTAVE in
podpisanih mednarodnih KONVEN-
CIJ za človeške pravice - dis-
kriminacije.*

28. XI. 1968
Uredništvo

« TRIBUNE »

*Spizgana
Trg revolucije 1*

*1) Podpisniki starček od 70 let - 100% vojaški ze-
priznanje vstopa v starostno pokojnino - židovsko
žole - 29 let št. + 8 let benef. - BERGE - je absolvent Trg. podoficiarske
šole in kandidiral za višjo Tehnično šolo -
nirsko Banko - od delovnega*

OPTIMISTIČNO „PLURALIZIRANJE“ V SZDLS?

K pisanju članka me je vzpodbudila zelo daljnosežna in za vsakega svobodno in samoupravno mislečega posameznika naše družbe optimistična misel, ki jo je na zadnji seji predsedstva in IO SZDLS izrekel njen predsednik Janez Vipotnik. Citiram: »SZDL mora biti povsem odprta za vsa naša družbena gibanja, težnje in tokove, ne glede na njegovo svetovnonazorsko opredelitev, če izhaja iz načel samoupravnega mehanizma.«

Čeprav se bojim, da ta misel v neposrednem in praktičnem življenju še dolgo ne bo našla svoje življenjske aplikacije, pa bo vendarle pomenila legalizacijo različnih naprednih in samoupravnih obnašanj. Doslej je pravica do izražanja različnih svetovnih nazorov (in njihove prisotnosti v forumih) veljala le za redke v NOB »preizkušene« posameznike, kot so na primer Josip Vidmar, Tone Fajfar itd. Ovir za nadaljevanje nekega procesa, ki se je začel odvijati v najusodnejših trenutkih slovenske in jugoslovanske zgodovine (že pred letom 1941 in po njem), vidim v najrazličnejših zgodovinskih dejstvih, ki jih bo morala naša neuradna zgodovinska znanost in politologija šele razkriti. Treba bo pojasniti vzroke in razloge, ki so že v procesu institucionalizacije in dogmatizacije naših izvornih izkušenj za več kot dvajset let zaprti možnosti, ki jih pred nas postavlja samoupravni model. Pri tem bo potrebno analizirati vpliv (in njegove preostanke) stališčne prakse in teorije na našo samoupravno bit. Druga ovira pri uresničevanju Vipotnikove teze pa bo v obstoječi kadrovski strukturi naše najbolj množične organizacije. Iz izkušenj z občinskimi kadri SZDL vem, da se le-ti pogosto obnašajo mnogo bolj »partijsko« kot partiji sami — pred petimi leti! Se vedno se aktivne člane SZDLS deli na tiste, na katere se lahko zanesa in na tiste, ki so »sumljivi«. To stanje je brez dvoma nevzdržno in je najpogostejši razlog pasivnosti in oligarhizaciji politične organizacije. Zaradi predolge »politične vzgoje«, ki smo jo poznali še v ne tako daljni preteklosti, so nižji kadri prehitro otopeli, medtem ko se miselna evolucija odvija mnogo hitreje.

Ob koncu naj povem le to, da sem ob omenjeni tezi tovariša Vipotnika poskušal zabeležiti le nekatere bistvenije premisleke, mimo katerih ne bomo mogli molče ali z zaprtimi očmi. To je še posebej delikatno vprašanje pred mlado generacijo, ki ob vstopanju v politično življenje prinaša številne nove poglede in eksistencialne dileme. Pretekla praksa bi brez dvoma usodno odvrnila mlade od politizacije, medtem ko bi popolnejšo praktično in miselno razvijanje tistega, kar je bistveno v tezi predsednika SZDLS povzročilo prav tisti proces pristopanja mladih, ki je usodno povezan z interesom samoupravnega društva.

Janez Pelikan

Beograjski mladinski dom
razpisuje natečaj za teoretična dela na temo

družbeni položaj mladine v jugoslaviji

Na natečaju lahko sodelujejo vsi, ki so stari največ 27 let. Natečaj traja tri mesece. Dela podpišite s šifro in jih pošljite najkasneje do 30. aprila 1969 na naslov: Dom omladine Beograda, Beograd, Makedonska 18/IV z oznako »za konkursa«. V posebni kuverti pošljite rešitev šifre.

Žirija bo nagradila tri najboljša dela:

1. prva nagrada je 3.000,00 din
2. druga nagrada je 2.000,00 din
3. tretja nagrada je 1.000,00 din

Najboljša dela bodo predlagana za objavo, nagrajenci pa bodo o svoji temi predavali v beograjskem mladinskem domu in na Mladinski univerzi.

Natančnejše informacije lahko dobite na redakciji programa Doma omladine, tel. 25-226 ali 20-127.

Razpis seminarja

(Ali hočeš pisati in ne le brati?)

ALI ŽELIŠ SODELOVATI V RADIU, TISKU?

ALI HOČEŠ OBVLADATI SPRETNOST PISANJA?

KAKO PISATI INFORMACIJO, GLOSO, POROČILO ALI STROKOVNI ČLANEK?

Vabimo te v brezplačni seminar, ki ga organizirata uredništvo Tribune in svet študentskega radia.

Seminar bi predvidoma trajal en mesec (dvakrat tedensko) ob uri, ki ustreza vsem študentom. Na seminarju bodo predavali strokovnjaki za novinarstvo (visoka šola za sociologijo, politične vede in novinarstvo) in slovenski jezik (stilistika, govornišvo) s filozofske fakultete.

Na prvem informativnem sestanku s prijavljenimi se bomo pogovorili o primernem času predavanj in o temah, ki bi jih še želeli vključiti v seminar. Prijave pošljite na uredništvo Tribune, Trg revolucije 1/II. do 25. februarja 1969. Seminar bi predvidoma bil mar. ca.

Uredništvo Tribune in
Svet študentskega radia

KMEČKA TRIBUNA

Eno od naslednjih številčk Tribune bomo posvetili našemu kmečkemu vprašanju — še posebej z vidika kritične realnosti in najrazličnejših nasilnih teorij, ki so omejevale kmetove možnosti. Vabimo vse, ki žele sodelovati s teoretičnimi ali le s preprostimi empiričnimi dejstvi in informacijami, naj pošljejo svoje prispevke Tribuni. Rok za pripravo te številke je en mesec. Vabimo študente, profesorje, kmete, delavce in druge k sodelovanju.

ŠTUDENTI IN VOLITVE

Prdstavniki študentske skupnosti so se izrazito resno vključili v sedanja volilna evidentiranja z željo, da bi bila univerza (študentje in univerza) mnogo bolj kot doslej prisotna v političnem in skupščinskem sistemu. Pri teh naporih jih močno podpira vodstvo SZDLS, posebej tovariš Janez Vipotnik. Z aktivno prisotnostjo na kandidatskih zborih morajo študentje razbijati birokratske manipulacije in (še marsikje) lastniški odnos do volitev in do kandidatov.

RAZLIKA

je le v tem, da so v Jugoslaviji zvezdniki najvišji politični funkcionarji, drugače pa zvezdnitva ni.

KLI- KAŠTVO

Pozivamo ljubljanski časopis Tedensko tribuno, naj se kdaj pa kdaj spomni navesti vir svojih reakcionarnih novic. Tudi sicer bi ne bilo kake posebne škode za veselstvo, če bi kateremu zakotnemu časopisarskemu pisumu v slovenskih tedenskih časopisih in revijah pretipali obisti, ako iste niso že preveč gnile.

OSNOVNA ŠOLA IVANA PLATONA

Zanimirani se lahko vpišejo o slehernem delavniku okoli 15. ure pri drugi ali tretji mizi levo ob vstopu v gostilno RIO. Zaželeni predvsem narodno še neosveščeni mladeniči. Solanje brezplačno.

Čudo božje

EKRANOVA 58/59
NASLOVNA STRAN
Očesi vidita ogledalo puder doze
ogledalo vidi očesi
EKRANOVA
495. STRAN
Očesi vidita ogledalo puder doze
ogledalo vidi dudo

Prostorski objekt - pimplanje

Cesta in slika ceste v ogledalu avtomobila

Doktorju Francetu Prešernu
kličemo na še mnoga zdrava leta!

Ljubljana, 12. II. 1969
Letnik XVII
Številka 9

Milenko Matanovic, Andrej Medved (odgovorni urednik), Nande Miklavc, Rudi Rlzman, Marko Slodnjak, Tone Stojko (urednik fotografije), Sašo Šrot, Marko Švabič, Dušan Tršar (tehnični urednik), Milenko Vakanjac, Franci Zagorčnik. TRIBUNA — Izdaja UO ZSJ — Uredništvo in uprava Trg revolucije 1-II — Telefon 21-280 — Tekoči račun 501-8-78-1 — Letna naročnina za študente 15 N din, za ostale 20 N din, posamezen izvod 1,5 N din — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska OGP »Delo« Ljubljana, Tomšičeva 1, telefon 23-522 — Poština plačana v gotovini

Guillermo Lebrón

Fabricio Otero

Luis Turcios Lima

Roberto (Coco) Pereda

Kurček

KURČEK — na prošnjo pravopisne komisije pri SAZU: pomanjkljivost slovenskega pravopisa. Upoštevati.

Sporočilo Ljubu Taborčanu

Tvoje pismo in pesem smo prebrali. Ker smo zainteresirani za sodelovanje, te prosimo, da se pismeno zglašiš in sporočiš kraj in čas za sestanek, kjer bi se dogovorili za sodelovanje.

UREDNIKA ZA POEZIJO

Javno vprašanje skupščini SRS

Profesor dr. Vladimir Dedijer, zgodovinar in književnik, predsednik Russellovega mednarodnega sodišča za vojne zločine v Vietnamu, je v intervjuju Tovarišu (28. 1. 1969) izjavil, da njemu in njegovi družini pretijo s smrtnimi grožnjami zaradi njegovih znanih anti-imperialističnih akcij, še posebej v zvezi z dejavnostjo v Russellovem razsodišču in odkrivanju resnice o ameriških vojnih zločinih v Vietnamu.

Profesor Dedijer je prvo takšno grožnjo prejel na koncu leta 1966, kasneje jih je prejel še več, vse do današnjega dne.

Glede na to, da gre za kršenje osnovnih človeških načel in da cenimo ter podpiramo antiimperialistično aktivnost profesorja Dedijerja, naj bo leta v zvezi z Vietnamom ali Češkoslovaško, kljub javnemu ali prikritemu nasprotovanju nekaterih posameznikov, ki ga je doživel v naši republiki in še kje drugod, zahtevamo, da se brez odlašanja in dosledno raziščejo in pred javnostjo razkrijejo anonimne sile, ki uporabljajo omenjene metode. Russellovo razsodišče je na svojem prvem zasedanju v Londonu sprejelo statutarno obveznost, da zaščiti vsakega svojega člana, ki bi bil podvržen diskriminaciji zaradi razkrivanja resnice o Vietnamu. Ker gre v našem primeru za socialistično državo, javno sprašujemo kakšne ukrepe so doslej v tej zvezi naredile naše oblasti:

1. da se ugotovi, kdo je profesorju Dedijerju in njegovi družini pošiljal grožnje, tako v pismu kot po telefonu,

2. če se je ugotovil izvor groženj, kakšni ukrepi so bili podvzeti zoper takšne osebe? Ali bodo ustrezni organi objavili imena teh oseb?

3. Profesor Dedijer je že leta 1966 dobil podpisane (!) grožnje, da se izseli iz Slovenije, a podobno grožnjo je dobil za Novo leto 1969. Ustreznim organom so bile izročene kopije teh pisem! Kakšni ukrepi so bili podvzeti proti tem osebam in za katere osebe gre?

4. Kaj so ukrenili oblastni organi, da se družina in on zaščitijo pred temi diskriminacijskimi postopki?

Menimo, da v tem primeru ne gre za konflikte na osebnem nivoju, temveč da gre za kršitev osnovnih človeških pravic in za dejavnost, ki se utegne že jutri naperiti proti drugim naprednim subjektom našega družbenega življenja. Živimo v socialistični in samoupravni skupnosti, ki se ravna po elementarnih načelih PRAVNE države. In prav v imenu urešničevanja tega načela zahtevamo na omenjena javna vprašanja javen odgovor.

Uredništvo TRIBUNE
Iniciativni odbor za
podporo Mednar. sod. za
vojne zločine v Vietnamu

Odprto pismo
zvezni skupščini
v zvezi z
„uspehim obiskom“
predsednika ZIS
Mike Špilj(a)ka
v Franciji

stran 7.